

Diplomantka: Zdeňka Dupalová, studijní obor Učitelství pro ZŠ (ČJ-HV)

Název práce: Lenka Lanczová a její místo v současné próze s dívčí hrdinkou

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Jaroslav Toman, CSc.

Řešitelka se ve své diplomové práci zaměřila na literárněkritickou reflexi polistopadové prózy umělecky kontroverzní spisovatelky Lenky Lanczové adresované dívčím čtenářkám pubescentního věku (13 – 15 let). Zkoumá žánrové specifikum této tvorby a příčiny její popularity.

V teoretické části se diplomantka pokouší o pojmové vymezení genotypu (stanovení jeho konstitutivních znaků), s prioritním zřetelem k jeho čtenářské recepci. Tato definice však vychází z nejasněné terminologie. Je třeba hodnotově diferencovat kvalitní psychologickou prózu s dívčí hrdinkou a tzv. dívčí prózu, inklinující k literární trivialitě a kýči. Pokud se kapitola nazývá Dívčí román jako žánr..., měl by se vymezit především axiologicky, na bázi poetiky. Z tohoto pohledu je zavádějící i název druhé kapitoly, v níž pisatelka, vycházejíc z kompilace odborných pramenů, uvádí stručné, více či méně výstižné charakteristiky vesměs umělecky hodnotné prózy s dívčí hrdinkou (Procházková, Bernardinová, Drijverová, Borská, Bořkovcová, Rudolf, Mourková, Psůtková, Březinová, Bešřáková, Longinová a další). Lze ocenit ústrojně citační doplňky z různých recenzí, umožňující komparaci. Charakteristiky jsou ovšem nehomogenní. Postrádám zde také logické rozšíření tohoto přehledu o romány umělecky substandardní, mezi nimiž právě zaujímá dominantní pozici L. Lanczová. Sem de facto patří i argumentované zdůvodnění (určení kritéria) výběru zkoumaných děl. Měřítka čtenářské oblíbenosti by bylo žádoucí doložit výsledky soudobých anket, soutěží a výzkumů. Neprávem byla opomenuta zřejmá kontinuita s prvorepublikovou knižní produkcí tohoto typu literární tvorby.

Pojednánío dívčích hrdinkách v tvorbě L. Lanczové patří k nejzdařilejším. Diplomantka v něm prokazuje samostatné myšlení, projevující se nápaditostí, vlastní tematickou klasifikací, kritickým nadhledem, dešifrováním autorské intence ve vztahu k dospívajícím čtenářkám (akcentování výchovné a osvětové funkce, prezentace modelových a návodných řešení problémových situací) a trivializace (dějová schémata), výstižnými citacemi ukázek, nacházením nových, veskrze aktuálních témat (počítač, internet; rasismus) a rovněž obdivuhodnou sečtělostí i exaktním přístupem ad fontes. Klíčové problémy dnešních pubescentních, případně adolescentních dívek, na něž Z. Dupalová poukazuje, by bylo třeba ještě poměřovat s nejnovějšími vědeckými výsledky a poznatky vývojové psychologie o věkové kategorii teenagerů.

Diplomantka by si též měla ujasnit relevantnost zvoleného kritéria výběru osmi interpretovaných děl (včetně dvou trilogií). Jsou „nejznámější titul“ a čtenářská obliba vskutku postačujícími měřítky z hlediska autorské reprezentativnosti či postižení triviálního genotypu? Koreluje Nahlédnutí do vybrané tvorby Lenky Lanczové s řešitelským pojetím a závěry kapitoly předcházející?

Z. Dupalová si v praktické části svého diplomového úkolu vytvořila modelový (algoritmický) interpretační přístup (od fabulace ke kompozičnímu a jazykovému plánu), který se však stává stereotypním, zvláště při zjednodušené analýze kompozice a jazyka zkoumaných románů. Svá tvrzení dokládá výstižnými a funkčními textovými citacemi. Ve fabulační složce se neomezuje pouze na dějovou linii a náznak syžetu, nýbrž sleduje i osobnostní vývojové proměny a typy dívčích protagonistek i míru jejich fiktivní autenticity. V literárněvědné analýze a interpretaci knih svůj odborný kredit osvědčuje například při odhalování autorského záměru a jeho formativní působnosti na dívčí recipientky, při postihování prvků triviality a kýče v textové struktuře, při uplatňování samostatného

kritického nebo polemického úsudku a objevného postřehu, dokumentujícího pozornou a přemýšlivou četbu. Gros interpretačních sond spočívá zejména v charakterizaci dívčích postav. Cenné jsou konfrontace s internetovými výpověďmi L. Lanczové. Avšak převažuje tu subjektivní až laický přístup, téměř bez opory literárněteoretických a lingvostylistických poznatků. Jen tak mohlo dojít např. k záměně nespisovných výrazů obecné češtiny za jazykové prostředky hovorové. Závěrečné kapitoly negativně poznamenal zřejmý pracovní chvat (odbytá stylizace, četnější gramatické a pravopisné chyby i překlepy, nerovnoměrné formátování stránek). Řešitelka rovněž nerespektuje princip odborného (výkladového či úvahového) slohového postupu.

Název poslední kapitoly by si zasloužil kvůli větší srozumitelnosti precizovat. Reflexe má potřebný srovnávací a zobecňující ráz. Diplomantka zde postihuje markantní rozdíly v charakteru a vztazích hlavních dívčích hrdinek interpretovaných textů. Ex post také prozrazuje a upřesňuje důvody jejich volby. Pozoruhodný je sjednocující faktor lokalizace. Celkový pohled na dílo L. Lanczové je jednostranný.

Závěr v podstatě obsahuje všechny náležitosti. Autorka práce tu mohla objasnit i rozpor mezi literárněkritickým hodnocením a čtenářským ohlasem spisovatelčiny tvorby (ignorancí a popularitou) nebo vymezit věkovou kategorii dospívajících i referenčnost dívčích hrdinek a jejich pubescentních čtenářek; viz zadání diplomové práce).

Seznam použité literatury je relativně obsáhlý a – byť nedůsledně – normativní. Kvalitu práce podstatně snižují nedostatky pravopisné (chybí 13 čárek; *živý kluci, nebo-li* aj.), stylizační (používání slohově neadekvátních jazykových prostředků, např. *skočila do dospělosti, otupit ostří jazyků, můžeme klidně konstatovat*, neobratnost vyjádření, např. *z důvodů přiblížení k mladým lidem pomocí jazyka*, nefunkční střídání vyprávěcích časů, užití neplnovýznamových sloves, kumulace nepravých vět vztažných na úkor rozvitých větných členů) a gramatické (kontaminace, nadbytečná intenzifikace významu, např. *k větším radikálním změnám, velice zásadní* aj.).

Diplomovou práci **doporučuji** k obhajobě.

V Českých Budějovicích 30. 1. 2006

Vedoucí diplomové práce

*) Nehodící se škrtněte

Návrh na klasifikaci diplomové práce: d o b ř e

Jana Tomášová

.....
podpis vedoucího - recenzenta diplomové práce

V Českých Budějovicích dne 30. 1. 2006

Stupeň kvalifikace:	v ý b o r n ě	v e l m i d o b ř e	d o b ř e	n e v y h o v ě l
---------------------	---------------	-----------------------	-----------	-------------------